

SPIS TREŚCI

Wstęp	1
Typ budowy ciała ludzkiego, płaszczyzny i osie	4
Podział i okolice ciała	6
Głowa	6
Szyja	10
Tułów	10
Kończyny	12
Nauka o kościach – <i>osteologia</i>	15
Podział kości	15
Rozwój kości	19
Kościec osiowy	22
Kręgosłup	22
Zasadnicza budowa kręgu prawdziwego	22
Kręgi szyjne	23
Krąg szczytowy	25
Krąg obrotowy, czyli obrotnik	26
Kręgi piersiowe	27
Kręgi lędźwiowe	29
Kość krzyżowa	31
Kość guziczna	35
Żebra	36
Kość żebrowa	36
Chrzątka żebrowa	38
Mostek	39
Zarys rozwoju kośćca osiowego	43
Rozwój kręgosłupa	43
Rozwój żeber i mostka	46
Kości kończyn	48
Kości kończyny górnej	48
Obojczyk	49
Łopatka	50
Kość ramienna	54
Kości przedramienia	58
Kość łokciowa	59
Kość promieniowa	61
Kości nadgarstka	63
Kości śródręcza	68
Kości palców ręki	70
Dodatkowe kości ręki	71
Zarys rozwoju kości kończyny górnej	73
Kości kończyny dolnej	76
Kość miedniczna	77
Kość udowa	83
Rzepka	88
Kości goleni	89
Kość piszczelowa	90
Strzałka	94
Kości stopy	96

Kości stępu	96
Kości śródstopia	104
Kości palców stopy	105
Dodatkowe kości stopy	106
Trzeschki stopy	109
Zarys rozwoju stopy kończyny dolnej	109
Porównanie kośćca kończyny	111
Kości czaszki	112
Opis poszczególnych kości czaszki	116
Kości potyliczna	116
Kości klinowa	122
Kości czołowa	128
Kości ciemieniowa	132
Kości skroniowa	134
Kanały piramidy	143
Część sutkowa	145
Część łuskowa	146
Kości nosowa	148
Szczeka	149
Kości jarzmowa	154
Kości łzowa	155
Małżowina nosowa dolna	156
Kości podniebienna	157
Kości sitowa	160
Lemiesz	164
Żuchwa	165
Kości gnykowa	169
Czaszka jako całość	170
Sklepienie czaszki	171
Ciemiączka czaszki	175
Kości wstawne	177
Podstawa czaszki	178
Jama nosowa	183
Oczodół	186
Dół skroniowy	189
Dół podskroniowy	190
Dół skrzydłowo-podniebienny	191
Kształty czaszek	191
Punkty orientacyjne w kranioometrii	192
Nauka o więzadłach – <i>syndesmologia</i>	198
Podział połączeń kości	198
Połączenia włókniste	198
Połączenia chrzęstne	199
Połączenia maziowe, czyli stawowe	199
Połączenia kręgosłupa, żeber i mostka	203
Połączenia w przedkrzyżowej części kręgosłupa	204
Połączenia stawowe	210
Połączenia w krzyżowo-guzicznej części kręgosłupa	210
Kręgosłup jako całość	211
Długość, wzrost i kształt kręgosłupa	211
Ruchomość kręgosłupa	216

Stawy szczytowo-potyliczne	218
Stawy szczytowo-obrotowe	219
Stawy żebrowo-kręgowe	221
Staw głowy żebra	222
Staw żebrowo-poprzeczny	223
Połączenia mostkowo-żebrowe	224
Stawy międzyskrzypkowe	225
Połączenia mostka	226
Klatka piersiowa	227
Połączenia kości czaszki	228
Połączenia ciągłe	229
Staw skroniowo-zuchwowy	230
Połączenia kończyny górnej	234
Połączenia obręczy kończyny górnej	234
Staw mostkowo-obończykowy	234
Staw barkowo-obończykowy	236
Połączenia kończyny górnej wolnej	237
Staw ramienny	238
Staw łokciowy	240
Staw promieniowo-łokciowy dalszy	246
Błona międzykostna przedramienia	247
Stawy ręki	248
Staw promieniowo-nadgarstkowy	249
Staw śródnadgarstkowy	249
Stawy międzynadgarstkowe	251
Staw kości grochowatej	251
Stawy nadgarstkowo-śródręczne	251
Staw nadgarstkowo-śródręczny kciuka	252
Stawy międzyśródręczne	252
Stawy śródręczno-paliczkowe	257
Stawy międzypaliczkowe ręki	259
Połączenia kości kończyny dolnej	260
Połączenia obręczy kończyny dolnej	260
Staw krzyżowo-biodrowy	260
Spojenie łonowe	263
Błona zasłonowa	264
Miednica	265
Połączenia kończyny dolnej wolnej	268
Staw biodrowy	268
Staw kolanowy	275
Staw piszczelowo-strzałkowy	287
Więzozrost piszczelowo-strzałkowy	287
Błona międzykostna goleni	287
Stawy stopy	288
Staw skokowo-goleniowy	289
Staw skokowo-piętowy	293
Staw skokowo-piętowo-łódkowy	295
Staw piętowo-sześcienny	298
Staw poprzeczny stępu	300
Staw klinowo-łódkowy	300
Stawy stępowo-śródstopne	302

Stawy międzysródstopne	303
Stawy śródstopno-paliczkowe	303
Stawy międzypaliczkowe	305
Rozwój połączeń kości	305
Nauka o mięśniach – <i>myologia</i>	307
Podział tkanek mięśniowych	307
Kształt mięśni szkieletowych	313
Czynność mięśnia	314
Urządzenia pomocnicze układu mięśniowego	315
Rozwój układu mięśniowego	317
Opis szczegółowy mięśni	321
Mięśnie grzbietu	321
Podział mięśni grzbietu	321
Opis szczegółowy mięśni grzbietu	322
Mięśnie grzbietu powierzchowne	322
M. czworoboczny	323
M. najszerszy grzbietu	325
M. równoległoboczny mniejszy i większy	329
M. dźwigacz łopatki	329
M. zębaty tylny górny	330
M. zębaty tylny dolny	330
Mięśnie grzbietu głębokie	331
M. płatowaty	332
M. prostownik grzbietu	334
M. biodrowo-żebrowy	335
M. najdłuższy	335
Mm. międzypoprzeczne	336
M. kolcowy	337
M. poprzeczno-kolcowy	337
M. wielodzielny	338
Mm. skręcające	339
Mm. międzykolcowe	339
Mięśnie podpotyliczne	340
M. prosty tylny mniejszy głowy	340
M. prosty tylny większy głowy	341
M. skośny górny głowy	341
M. skośny dolny głowy	342
Powięź grzbietu	342
Powięź piersiowo-lędźwiowa	342
Powięź karku	343
Mięśnie głowy	343
Podział mięśni głowy	343
Opis szczegółowy mięśni głowy	344
Mięśnie mimiczne	345
M. naczasny	346
Brzusiec czołowy m. potyliczno-czołowego	347
Brzusiec potyliczny m. potyliczno-czołowego	347
M. skroniowo-ciemieniowy	347
Mm. ucha zewnętrznego	348
Mm. wejścia do oczodołu	348
M. podłużny	348

Spis treści

M. marszczący brwi	349
M. okrężny oka	349
Mm. ust, policzka i nosa zewnętrznego	350
M. obniżający wargę dolną	350
M. bródkowy	350
M. obniżający kąt ust	351
M. śmiechowy	351
M. jarzmowy większy	352
M. dźwigacz kąta ust	352
M. policzkowy	352
M. okrężny ust	353
M. jarzmowy mniejszy	354
M. dźwigacz wargi górnej	354
M. dźwigacz wargi górnej i skrzydła nosa	355
M. nosowy	355
Udział mięśni mimicznych w tworzeniu rysów twarzy	355
Mięśnie żuchwy	357
M. żwacz	358
M. skroniowy	359
M. skrzydłowy przyśrodkowy	359
M. skrzydłowy boczny	360
Część twarzowa mięśnia szerokiego szyi	360
M. dwubruźcowy żuchwy	361
M. rylcowo-gnykowy	361
M. żuchwowo-gnykowy	362
M. bródkowo-gnykowy	362
Czynność mięśni żuchwy	363
Powięź głowy	363
Powięź policzkowo-gardłowa	364
Powięź żwaczowa	365
Powięź skroniowa	365
Mięśnie szyi	365
Podział mięśni szyi	365
Opis szczegółowy mięśni szyi	366
M. szeroki szyi	366
Mięśnie szyi powierzchowne	367
M. mostkowo-obojczykowo-sutkowy	368
M. mostkowo-gnykowy	370
M. łopatkowo-gnykowy	370
M. mostkowo-tarczowy	371
M. tarczowo-gnykowy	371
Mięśnie szyi głębokie	372
M. pochyły przedni	373
M. pochyły środkowy	374
M. pochyły tylny	374
M. długi szyi	375
M. długi głowy	375
Mm. międzypoprzeczne szyi przednie	375
M. prosty głowy przedni	376
M. prosty główny boczny	376
Powięź szyi	376

Spis treści

Blaszka powierzchowna	376
Blaszka przedtchawicza	377
Blaszka przedkręgową	377
Topografia szyi	378
Okolica przednia szyi	378
Trójkąt podżuchwowy	378
Trójkąt tętnicy szyjnej	379
Okolica mostkowo-obojczykowo-sutkowa	379
Okolica boczna szyi	380
Mięśnie klatki piersiowej	381
Podział mięśni klatki piersiowej	381
Opis szczegółowy mięśni klatki piersiowej	382
Mięśnie klatki piersiowej powierzchowne	382
M. piersiowy większy	382
M. piersiowy mniejszy	386
M. podobojczykowy	386
M. zębaty przedni	387
Mięśnie klatki piersiowej głębokie	389
Mm. dźwigacze żeber	389
Mm. międzyżebrowe zewnętrzne	390
Mm. międzyżebrowe wewnętrzne i najgłębsze	391
Mm. podżebrowe	392
M. poprzeczny klatki piersiowej	392
Przepona	392
Powięź piersiowa	399
Powięź piersiowa	399
Powięź obojczykowo-piersiowa	399
Mięśnie brzucha	400
Podział mięśni brzucha	400
Opis szczegółowy mięśni brzucha	400
Mięśnie brzuszne brzucha	404
M. prosty brzucha	404
M. piramidowy	407
M. skośny zewnętrzny brzucha	408
M. skośny wewnętrzny brzucha	411
M. poprzeczny brzucha	412
M. dźwigacz jądra	414
Mięśnie brzucha grzbietowe	414
M. czworoboczny lędźwi	414
Mm. międzypoprzeczne boczne lędźwi	416
Powięź brzucha	417
Powięź podskórna	417
Powięź powierzchowna brzucha	417
Powięź poprzeczna	418
Kanał pachwinowy	421
Kanał udowy	424
Mięśnie kończyny górnej	426
Podział mięśni kończyny górnej	426
Opis szczegółowy mięśni kończyny górnej	428
Mięśnie obręczy kończyny górnej	429

Spis treści

M. naramienny	430
M. nadgrzebieniowy	432
M. podgrzebieniowy	432
M. obły mniejszy	434
M. obły większy	434
M. podłopatkowy	435
Mięśnie ramienia	436
M. dwugłowy ramienia	437
M. kruczo-ramienny	438
M. ramienny	439
M. trójgłowy ramienia	440
M. łokciowy	441
Mięśnie przedramienia	442
M. nawrotny obły	443
M. zginacz promieniowy nadgarstka	445
M. dłoniowy długi	446
M. zginacz powierzchowny palców	447
M. zginacz powierzchniowy palców	447
M. zginacz głęboki palców	449
M. zginacz długi kciuka	450
M. nawrotny czworoboczny	450
M. ramiennie-promieniowy	451
M. prostownik promieniowy długi nadgarstka	453
M. prostownik promieniowy krótki nadgarstka	453
M. prostownik palców	454
M. prostownik palca małego	455
M. prostownik łokciowy nadgarstka	455
M. odwracacz	455
M. odwodziciel długi kciuka	456
M. prostownik krótki kciuka	456
M. prostownik długi kciuka	457
M. prostownik wskaziciela	457
Mięśnie ręki	458
Mięśnie kłędu	459
Mięśnie kłębika	461
Mięśnie dłoni	464
Powięź kończyny górnej	467
Powięź pachowa	467
Powięź ramienia	468
Powięź przedramienia	469
Powięź grzbietowa ręki i rozciągnio dłoniowe	473
Zestawienie mięśni kończyny górnej według ich czynności	475
Ruchy w stawie ramiennym	475
Ruchy w stawie łokciowym i promieniowo-łokciowym dalszym	476
Ruchy w stawach ręki	477
Mięśnie kończyny dolnej	479
Podział mięśni kończyny dolnej	479
Opis szczegółowy mięśni kończyny dolnej	482
Mięśnie miednicy	483
M. biodrowo-łędźwiowy	484

Spis treści

M. lędźwiowy większy	484
M. biodrowy	485
M. lędźwiowy mniejszy	486
M. pośladkowy wielki	486
M. naprężacz powięzi szerokiej	489
M. pośladkowy średni	489
M. pośladkowy mały	490
M. gruszkowaty	490
M. zasłaniacz wewnętrzny	491
M. bliźniaczy górny	492
M. bliźniaczy dolny	492
M. czworoboczny uda	492
Mięśnie uda	493
M. krawiecki	495
M. czworoboczny uda	496
M. stawowy kolana	499
M. grzebieniowy	500
M. smukły	501
M. przywodziciel długi	501
M. przywodziciel krótki	502
M. przywodziciel wielki	502
M. zasłaniacz zewnętrzny	503
M. dwugłowy uda	505
M. półścięgnisty	505
M. półbłoniasty	506
Mięśnie goleni	507
M. piszczelowy przedni	509
M. prostownik długi palców	510
M. strzałkowy trzeci	511
M. prostownik długi palucha	511
M. strzałkowy długi	512
M. strzałkowy krótki	515
M. trójgłowy łydki	515
M. podeszwowy	517
M. podkolanowy	518
M. piszczelowy tylny	518
M. zginacz długi palców	519
M. zginacz długi palucha	521
Mięśnie stopy	522
Powięź kończyny dolnej	532
Powięź miednicy	532
Powięź uda	532
Powięź goleni	533
Powięź stopy	534
Zestawienie mięśni kończyny dolnej według ich czynności	535
Ruchy w stawie biodrowym	535
Ruchy w stawie kolanowym	537
Ruchy w stawie skokowo-goleniowym	537
Ruchy w stawach stopy	538
Skorowidz rzeczowy	540